

«СВІДОМИЙ ГРОМАДЯНИН МАЄ ЗНАТИ ТА ВМІТИ ЗАЩИЩАТИ СВОЇ ПРАВА, А ОРГАН ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ – ДАВАТИ ЛЮДИНІ ЗРУЧНІ ТА ЗРОЗУМІЛІ ІНСТРУМЕНТИ ДЛЯ ЦЬОГО», – СТАНІСЛАВ КУЦЕНКО

*До 100-річчя Міністерства юстиції України пропонуємо інтерв'ю з начальником
Головного територіального управління юстиції у місті Києві Станіславом Куценком.*

? **ЩО ДЛЯ ВАС ЮРИСПРУДЕНЦІЯ? ЧОМУ САМЕ ЮРИДИЧНА ПРОФЕСІЯ СТАЛА ЧАСТИНОЮ ВАШОГО ЖИТТЯ? В МИНУЛОМУ ВИ АКТИВНИЙ ГРОМАДСЬКИЙ ДІЯЧ. НИНИ Є ЧАС НА ГРОМАДСЬКУ РОБОТУ?**

Для мене юстиція означає справедливість. А, оскільки із раннього дитинства маю загострене відчуття справедливості до усього, що відбувається у житті, вибір професії був очевидний. Мої батьки – журналісти, але сама доля, мабуть, визначила мій шлях, адже я народився 8 жовтня на День юриста. Взагалі ще під час навчання у школі в Кіровограді (нині Кропивницький) мав дуже активну громадянську позицію, свідомо розмовляв українською мовою, що на той час було не «в моді», та весь час намагався щось організувати. А коли переїхав до Києва, то в столиці вже зовсім не міг всидіти, як то кажуть, на одному місці. Зокрема, був головою Української студентської спілки (УСС), заснованої у 1989 році. У той час як громадський активіст об'їздив понад 35 країн світу, у 2004 році навіть деякий час працював у кафе та у готелях в Америці, але моє серце завжди було виключно в Україні. Набравшись іноземного досвіду, вже у Києві був обраний головою Українського молодіжного форуму та навіть декілька років обирався студентським мером Києва. Зараз на посаді керівника Головного територіального управління юстиції у м. Києві реалізуюю ідеї, які мав у громадському секторі. Таким чином, вдається поєднувати громадську роботу та державну службу. У цьому році я захистився та став доктором з філософії у галузі права і не планую на цьому зупинятись.

? **ЯКІ ЗАВДАННЯ НИНИ СТАВИТЬ МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ ПЕРЕД ГОЛОВНИМ ТЕРИТОРІАЛЬНИМ УПРАВЛІННЯМ ЮСТИЦІЇ У МІСТІ КИЄВІ? ЯКИХ НОВАЦІЙ ЧЕКАТИ?**

Столична юстиція як орган державної влади – це ланка цілого механізму держави. Ефективна, дієва та скоординована система юстиції, яка є вільною від корупції, підзвітною усім громадянам та повністю відповідає стандартам ЄС і правовій практиці, забезпечує верховенство права і поліпшує бізнес-клімат в Україні. Ми несемо цінності верховенства права, забезпечення дотримання прав і свобод людини і громадянина, законності, відкритості та прозорості, відповідальності і підзвітності, професійності та постійного удосконалення.

До напрямків нашої роботи належить державна виконавча служба, державна реєстрація актів цивільного стану, управління державної реєстрації, управління нотаріату, відділ банкрутства, управління судової роботи та міжнародного співробітництва, управління державної реєстрації нормативно-правових актів, правової роботи та правової освіти. Відповідно перед нами стоїть завдання, у першу чергу, надавати якісні послуги громадянам, бути відкритими, реалізовувати реформи та проекти Міністерства юстиції, зокрема, у серці нашої держави – місті Києві.

Ми допомагаємо громадянам отримувати послуги у сфері юстиції, не виходячи з дому, завдяки «Он-лайн будинку юстиції» (<https://online.minjust.gov.ua>) та Веб-порталу «Звернення у сфері державної реєстрації актів цивільного стану» (<https://dracs.minjust.gov.ua>), надаємо правові консультації громадянам разом із центрами безоплатної правової допомоги. У Києві відкрито кілька центрів для надання сервісу

«Шлюб за добу», де громадяни можуть за добу зареєструвати шлюб, що дозволяє молодятам не потонути у передвесільних клопотах і обрати для себе комфортний час та дату реєстрації.

Також наше управління активно реалізує правопросвітницький проект «Я МАЮ ПРАВО!». Тільки за 2018 рік було розповсюджено більше 80 000 буклетів, до реалізації проекту залучено більше 500 партнерів, співробітниками управління проведено сотні вуличних правових акцій для киян та гостей міста.

? **НАСКІЛЬКИ ПРОБЛЕМА НЕСПЛАТИ АЛІМЕНТІВ АКТУАЛЬНА ДЛЯ КИЄВА? ЗНАЄМО, ЩО ЦЕ ПИТАННЯ НА ВАШОМУ ОСОБИСТОМУ КОНТРОЛІ, І В ПЛАНІХ - ПІДВИЩЕННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ НЕПЛАТНИКІВ АЛІМЕНТІВ.**

У першу чергу, хочу всіх привітати з тим, що Верховна Рада України прийняла другий пакет законів #ЧужихДітейНеБуває, ініційованих Міністром юстиції України Павлом Петренком. Документи передбачають посилення відповідальності неплатників аліментів, збільшення мінімального рівня фінансової підтримки дітей, які проживають в неповних сім'ях, та запровадження пільг і стимулів для батьків, які сумлінно виконують свій обов'язок. Перед державними виконавцями столиці стоїть завдання максимально налагодити роботу з боржниками. За I півріччя 2018 року державні виконавці столиці стягнули майже 119 мільйонів гривень заборгованих аліментів на користь 26379 дітей. Так, у липні, наприклад, державними виконавцями Подільського району була стягнута заборгованість по аліментах в рамках одного провадження, яка перевищує суму платежів за один рік, а саме більше

190 тисяч гривень. Також у рамках законів #ЧужихДітейНеБуває Святошинський відділ державної виконавчої служби Києва стягнув заборгованість зі сплати аліментів більше 112 тисяч гривень. Заборгованість сформувалась упродовж останніх семи років. Боржник не реагував усі ці роки на зауваження про необхідність фінансово забезпечувати свою дитину та уникав будь-якої можливості допомагати донечці до досягнення її повноліття. Кошти надійшли на депозитний рахунок відділу, і дівчинка зможе отримати гроші від батька найближчим часом. Робота державних виконавців столиці дійсно під моїм особистим контролем, адже як батько двох маленьких дітей я щиро не розумію, як можна свідомо ухилятися від допомоги на їх розвиток та щасливе дитинство.

? З ЯКИМИ ПЕРЕВАЖНО ПРОБЛЕМАМИ НАЙЧАСТІШЕ ЗВЕРТАЮТЬСЯ ГРОМАДЯНИ ДО ГОЛОВНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ ЮСТИЦІЇ У МІСТІ КИЄВІ? ЧИ БАГАТО СЕРЕД НИХ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ?

Сучасні технології дають змогу не «оббивати пороги» державних установ, а зв'язатися з нами онлайн, наприклад, я особисто даю щодня відповіді у соціальній мережі Facebook. Але для тих, кому незручно спілкуватися по телефону або через Інтернет, я проводжу щотижневі прийоми громадян.

На жаль, найчастіше звертаються з питаннями стягнення аліментів. Дуже шкода, що чимало батьків забувають про виховання та утримання власних дітей. З 6 лютого, коли запрацювали зміни до законодавства у рамках #ЧужихДітейНеБуває, стали доступні такі механізми, які дозволяють змусити батьків утримувати власних дітей, або працювати за-

ради виплати аліментів. Отож під час прийому підключаю у таких випадках державних виконавців столиці для пришвидшення процесу стягнення аліментів.

Чимало громадян звертаються із питаннями оформлення субсидій, захисту бізнесу від рейдерських атак, реєстрації актів цивільного стану, проставлення апостиля, зміни імені та оформлення дублікатів втрачених документів. Також бувають звернення від трудових колективів щодо стягнення заборгованої заробітної плати.

У столиці наразі багато громадян, котрі мають статус внутрішньо переміщених осіб. Найбільше їм потрібні правові консультації щодо підтвердження статусу «внутрішньо переміщених осіб» або оформлення легальних документів на території України. Зокрема, це – свідоцтво про народження чи смерть, яке видане на окупованій території. Адже раніше отримання українського свідоцтва про народження дитини або смерті особи для людей з тимчасово окупованих територій, попри їх бажання, було майже неможливим через тривалість процедури, її затратність та перепони, пов'язані із в'їздом/виїздом з тимчасово окупованої території.

Наразі існує спрощений порядок встановлення факту народження чи смерті, що сталися на тимчасово окупованій території. Щоб отримати документи, необхідно здійснити лише кілька дій:

звернутися до будь-якого РАЦСу або центру безоплатної правової допомоги, де Вам нададуть консультацію та пояснять що і за чим робити. Тут також вручать пам'ятку і зразок заяви до суду.

Заповнити заяву, надати всі наявні документи, що підтверджують факт народження чи смерті, та подати цей пакет документів до суду.

Суд невідкладно призначить розгляд справи і, пересвідчив-

шись у правдивості відомостей, прийме рішення про встановлення факту та видасть його заявнику.

З цим рішенням слід знову звернутися до РАЦСу, щоб отримати відповідне свідоцтво.

? ЧИ НЕ ПЛАНУЄТЕ ЗБІЛЬШУВАТИ ВАРТІСТЬ ТА КІЛЬКІСТЬ ПОСЛУГ, ЩО НАДАЮТЬСЯ ОРГАНАМИ ГТУЮ В М. КИЄВІ? ЧИ ОБМЕЖУЮТЬСЯ ГРОМАДЯНИ, ЯКІ НЕ МАЮТЬ КИЇВСЬКОЇ РЕЄСТРАЦІЇ, ПРАВАМИ В ОТРИМАННІ ЮРИДИЧНИХ ПОСЛУГ? І ЧИ Є ПРІОРИТЕТНІ ПРАВА У КИЯН?

Головне територіальне управління юстиції у місті Києві здійснює свою діяльність виключно на підставі законів України. Кількість та вартість послуг, які надаються Головним територіальним управлінням юстиції у місті Києві, передбачені Законом України «Про нотаріат», постановами Кабінету Міністрів України, наказами Міністерства юстиції України. Наприклад, платні послуги, які надаються відділами державної реєстрації актів цивільного стану, затверджені наказом Міністерства юстиції України від 27.12.2010 за № 3335/5. Так, отримання свідоцтва про народження дитини вперше – послуга безкоштовна, повторне отримання документа – 51 копійка; зміна імені наразі обійдеться у 5 гривень 10 копійок, вдруге – 51 гривню; реєстрація шлюбу – 85 копійок. Ми не приватний бізнес, а, отже, не можемо самостійно встановлювати види послуг чи їх вартість.

Щодо київської реєстрації. Безоплатна первинна правова допомога охоплює такі види правових послуг, як надання правової інформації, консультацій і роз'яснень з правових питань, складання заяв, скарг та інших документів правового характеру (крім процесуальних), надання допомоги в забезпеченні доступу особи

до вторинної правової допомоги та медіації. Вторинна безоплатна правова допомога включає захист від обвинувачення; здійснення представництва інтересів осіб в судах, інших державних органах, зокрема, органах місцевого самоврядування, перед іншими особами; складання документів процесуального характеру.

Отже, законами України не встановлюється будь-якого обмеження для громадян (незалежно від їх місця проживання) у доступі на отримання первинної безоплатної правової допомоги (лише вторинна надається за місцем проживання), також не може бути обмежено право на отримання роз'яснень (інформації), що стосуються діяльності державних органів, місцевого самоврядування, посадових і службових осіб цих органів.

МОЖНА СТВЕРДЖУВАТИ, ЩО КИЇВ Є ПІЛОТНИМ МІСТОМ У ЗАПРОВАДЖЕННІ РЕФОРМ І НОВАЦІЙ В ЮРИДИЧНІЙ ГАЛУЗІ, ЯКІ ПОТІМ ЗАПУСКАЮТЬСЯ ПО ВСІЙ УКРАЇНІ? ЧИ ВИПРОБОВУВАННЯ ПРОВОДЯТЬСЯ СПОЧАТКУ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ?

Так, дуже влучне запитання. До столиці завжди прикута більша пильна увага, адже зазвичай пілотні проекти Мін'юсту започатковуються у нас. Зокрема, останній пілот, який ми запустили у червні, це – оформлення документів новонародженим прямо у пологовому за допомогою планшетів. Швидко та зручно! Завдяки планшетам можна буде миттєво направити відомості для проведення невідкладної державної реєстрації малюка та реєстрації місця проживання, подати електронну заявку на отримання допомоги при народженні дитини. Навіть записатися в електронну чергу у дитячий садок. І все це – прямо у пологовому. Зовсім скоро

цей пілот буде працювати в інших містах України.

Також 30 листопада 2017 року у Києві вперше в Україні відкрили центр «OpenSpace» європейського зразка. Його урочисто відкрив Міністр юстиції Павло Петренко у Дарницькому районі Києва. Міністр сам особисто перевірив якість роботи нової системи. З того часу в Україні офіси «OpenSpace» відкрились в Одесі, Львові, Кропивницькому, Сумах.

Нагадаю, що 50 співробітників столичної юстиції були першими, хто протестував на собі методику навчання англійської он-лайн Lingva.Skills (<https://lingva.ua>). Наразі це наймасовіший освітній проект в Україні, 37 тисяч державних службовців уже вивчають іноземну мову он-лайн за прикладом наших співробітників. Також з його допомогою безкоштовно вивчають англійську по всій країні держслужбовці, школярі, студенти, підприємці, соціальні категорії населення тощо.

У ЛІПНІ МІН'ЮСТУ ВИПОВНЮЄТЬСЯ 100 РОКІВ. ЯК ВИ ВВАЖАЄТЕ, ЯКІ ЩЕ КРОКИ НЕОБХІДНО ЗРОБИТИ ДЛЯ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ, А ТАКОЖ ДЛЯ ПРАВОВОЇ ОБІЗНАНОСТІ ГРОМАДЯН?

Удосконалення правової системи в Україні – справа клопітка. Я вважаю, що сьогодні система права в Україні переживає потужну трансформацію. Відбувається вдосконалення існуючих та формування нових галузей та інститутів права. Так, з переходом на ринкову економіку виникли: інститути кредитних спілок, гарантування банківських вкладів фізичних осіб, біржове, інвестиційне та інше право. Також після здобуття Україною незалежності розпочав свою діяльність Інститут омбудсмена, який гарантує до-

тримання прав і свобод громадян, створено Антикорупційний суд. Система права характеризується зменшенням рівня його бюрократії і зменшенням кількості паперів. Дуже важливо запровадити системний підхід до підвищення рівня правової освіти людей за допомогою відкритих лекцій для населення на постійній основі, семінарів та інших заходів на правову тему. Чим зараз активно займається Міністерство юстиції України.

На мою думку, необхідно максимально подолати бар'єр: чиновник – громадянин. Але головне – подолати бар'єр у власній голові, не боятись приходити на відкриті прийоми громадян, телефонувати на гарячу лінію, брати участь у вуличних правових консультаваннях. Влада стає відкритою до людей, а чи готове українське суспільство до цього?

Для підвищення правової обізнаності громадян, на мою думку, необхідне, у першу чергу, бажання громадян стати обізнаними у сфері права, адже юстиція супроводжує людину протягом усього життя. Свідомий громадянин має знати та вміти захищати свої права, а орган державної влади – давати людині зручні та зрозумілі інструменти для цього. Наприклад, вуличні консультації, прийоми громадян, роздаткові матеріали, проморолики, доступна інформація на ресурсах. Прозорість і демократичність законодавства мають бути забезпечені в усіх сферах життя суспільства та людини.

Насамкінець, вітаю всю команду Міністерства юстиції України на чолі з Міністром юстиції Павлом Петренко із 100-річчям від дня створення органів юстиції! Для мене велика честь бути частиною такої команди! Широко бажаю розвитку, процвітання, успішної реалізації ініціатив юстиції на користь усіх українців! ■